

* نام کتاب: جامعه‌شناسی حقوق

* مؤلف / مترجم: هانری لوی برول ابوالفضل قاضی

* ناشر: موسسه انتشارات دانشگاه تهران

* نوبت و محل چاپ: تهران، دوم

* سال نشر: ۱۳۷۰

۵- جامعه‌شناسی حقوق

این اثر منبع اصلی درس جامعه‌شناسی حقوق در مقاطع تحصیلی کارشناسی حقوق و کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی است.

از جمله آثار مشابه می‌توان به کتب ذیل اشاره نمود:

- مبانی جامعه‌شناسی حقوقی   ژرژ گورویچ / ترجمه دکتر حسن حبیبی

- مباحثی در جامعه‌شناسی حقوقی   عباس عبدی - سمیرا کلهر

در ایران

الف) بررسی شکلی

اثر دارای نگارش سلیس و روان است به گونه‌ای که به‌ندرت عبارت پیچیده و غامض مشاهده می‌شود. مواردی اندک در اثر دیده می‌شود که سبب ابهام برخی

عبارات شده است برای مثال، در صفحه ۳۶ به رابطه حقوق و مذهب پرداخته شده است. بدیهی است که این بررسی لوی برول مربوط به دوران جامعه شناسی و سیطره تفکر جدا کردن عرصه‌های حقوقی از قلمرو مذهب است و از سوی دیگر، با نظام حقوقی کشور ما اصلاً تناسب ندارد. در حال حاضر در حقوق ایران، مذهب نه تنها خاستگاه بسیاری از قواعد حقوقی موضوعه است بلکه به‌طور مستقل به عنوان یک منبع مکمل در کنار قوانین وجود دارد. از سوی دیگر، صحت قوانین نیز بر مبنای قواعد مذهبی سنجیده می‌شود. ضمناً کلمه تبیین باید به تبیین تبدیل شود.

در برخی موارد رسم الخط واحدی در اثر دنبال نشده است؛ مثلاً، نام امیل دورکیم در صفحه ۶ دوکهایم در صفحه ۲۳ دورکیم آمده است. در صفحه ۲۲ سطرهای ۱۳ و ۱۴ (پاراگراف دوم) مهم است. پاورقی صفحه ۱۵ نیز مغشوش است و ولی نظر به اینکه مترجم با ذوق ادبی خاصی که دارد به خوبی توانسته است در اکثر موارد از کنه تعابیر زبان خارجی رهایی یافته و در فضای تعابیر و زبان فارسی قلم بزند.

با توجه به اینکه نویسنده از بزرگان حقوقی کشور محسوب می‌شود و از اصطلاح‌های و تعابیر حقوقی کاملاً آگاه بوده و به خوبی توانسته معادل‌های مناسب را جایگزین کند، اما در مواردی معادل‌های جدید مراعات نشده است مانند: دکترین، مدرن و ... . پروفسور، نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

کیفیت چاپ خوب است؛ اما در برخی موارد اشکالات چاپی وجود دارد و به طور کلی متن، ویراستاری ادبی و علامت‌گذاری نشده، که قسمتی از این امر بر عهده مترجم و بخشی نیز بر عهده ناشر است، که با ویرایش ادبی رفع شود. اثر فاقد نتیجه‌گیری، خلاصه، نمایه، کتاب‌شناسی و فهرست منابع و مأخذ است.

ب) بررسی محتوایی

با توجه به اینکه مدت زیادی از تألیف اثر لوی بردل سپری شده است و نیز این واقعیت که وی چندان به حقوق مسلط نبوده و بیشتر جامعه شناس بوده تا حقوقدان، در بعضی موارد اصطلاح‌ها در معانی دقیق خود به کار برده نشده است؛ اما مترجم که یک حقوقدان است سعی کرده در ترجمه توضیحات کافی در مورد اصطلاح‌ها ارائه کند.

اشکال بزرگ متن آن است که به نظریه‌های جامعه شناختی درباره حقوق و روابط حقوقی یا اصلاً نپرداخته یا بسیار اندک پرداخته است و می‌توان گفت که بیشتر کتابی است درباره خود رشته «جامعه شناسی حقوق». مباحث به صورت کلی و مقدماتی در خصوص جامعه شناسی حقوقی بسیار مفید و لازم است اما از هفت بند سرفصل شورای عالی برنامه‌ریزی فقط ۲ بند را پوشش می‌دهد.

با توجه به اینکه این رشته مطالعاتی، جدید است مباحث مطرح شده در این کتاب مباحث جدید و ابتکاری است و مباحثی مانند: تحول حقوق و عوامل تحول، روش مطالعه در این رشته و نیز برخی مباحث مانند: مسئله وحدت حقوق و تکثر آن، که در پایان اثر آمده است، مباحث جدیدی است. (جدید و ابتکاری بودن آن بیشتر به دلیل این است که با دیدی جامعه شناختی بر مباحث نگاه شده است) با توجه به اینکه نویسنده با این دید به نگارش اثر پرداخته است و بر اساس دیدگاه جامعه‌شناختی، حقوق پدیده‌ای متحول و پویا است و ثبات و ایستایی در آن بی معنا است، بنابراین، رویکرد حقوق اسلامی، که دارای عناصر ثابت و تغییرناپذیر است، زیر سؤال می‌رود و توجیه جامعه شناختی نخواهد داشت.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی